

390. obljetnica osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija u Rijeci

Senka Tomljanović, ravnateljica SVKRI

stomljan@svkri.hr

Srdačnu dobrodošlicu na središnju svečanost obilježavanja 390.-te obljetnice osnivanja isusovačke knjižnice u Rijeci uputila je ravnateljica Sveučilišne knjižnice u Rijeci prisutnim gostima: rektorici Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Snježani Prijić-Samaržiji, nadbiskupu mons. dr. Ivanu Devčiću, zamjeniku gradonačelnika dr. sc. Nikoli Ivanišu, zamjenici župana PGŽ Marini Medarić i izaslaniku ministrice kulture Goranu Crnkoviću, ravnateljicu Državnog arhiva u Rijeci. Prisustvovali su i brojni knjižničari iz Rijeke, Osijeka, Dubrovnika, Splita, Zadra i Zagreba.

Isusovački red 1627. godine osniva u Rijeci kolegij i gimnaziju u čijem je sastavu i knjižnica. Knjižnica je u Rijeci djelovala daljnjih 146 godina. Danas je u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka sačuvano između 1.400 i 1.500 knjiga, od ukupno 2.570 svezaka knjiga riječkog kolegija. Riječka isusovačka knjižnica je nakon 390 godina ostala u gradu u kojem je nastala i to u knjižnici visokog učilišta toga grada, što nam daje za pravo da 390. godišnjicu osnivanja knjižnice isusovačkog kolegija, obilježavamo i kao 390. godišnjicu nastanka današnje Sveučilišne knjižnice Rijeka.

Osim što knjige u ovoj zbirci svjedoče o povijesti Rijeke i njezinog visokog obrazovanja, sama zbirka predstavlja ogromno kulturno i materijalno bogatstvo. **Svjetski kulturni značaj daje joj činjenica da sadrži 14 naslova inkunabula** (tiskane knjige izdane od 1455. do 1500. godine) i **145 naslova knjiga 16. stoljeća** koje su po svjetskim standardima vrlo rijetke knjige.

U drugoj polovici 2016. godine započela je u Sveučilišnoj knjižnici sustavna i cjelovita bibliografska obrada isusovačkog fonda, od čega je do danas obrađeno 620 svezaka. Hrvatske isusovačke knjižnice uglavnom nisu bibliografski obrađene i uključene u internetske baze podataka, pa informacija o njihovoj sadržaju nije dostupna niti općoj javnosti niti istraži-

vačima, što ima za posljedicu nedovoljno poznavanje bogatstva hrvatske baštine i hrvatske povijesti kod njenih vlastitih građana, ali i na međunarodnom planu gdje hrvatska kultura zaslužuje daleko bolju poziciju.

Obilježavanjem 390. godišnjice osnivanja isusovačke knjižnice u Rijeci građanima Rijeke želimo prenijeti informaciju o izuzetnom bogatstvu kulturne baštine njihovog grada, koja se čuva u okrilju Sveučilišta u Rijeci.

Isticanjem važnosti ove kulturne rijetkosti želi se postići nekoliko ciljeva: želi se ponuditi temu organizatorima programa Rijeka EPK 2020 koja može privući pozornost europske javnosti na Rijeku kao Europsku prijestolnicu kulture 2020, želi se izvijestiti znanstvenu javnost da sadržaj riječke isusovačke knjižnice može istraživačima pružiti nove podatke za njihova istraživanja i nove znanstvene spoznaje, želi se kulturne i obrazovne ustanove koje raspolažu povijesnim izvorima nekadašnje isusovačke knjižnice pozvati na suradnju, kako bi se u idućim godinama objedinile sve informacije o riječkoj isusovačkoj knjižnici na jednom virtualnom mjestu.

Ravnateljica Senka Tomljanović ukratko je uputila prisutne u izložbu originala knjiga isusovačke knjižnice postavljenu ispred i u dvorani Glagoljice. Na posebnom mjestu bila su istaknuta dva dragocjena izložka koja nisu knjige, već arhivski dokumenti koje su za ovu priliku dobili ljubaznošću njihovih imatelja, a bez kojih ova izložba ne bi bila cjelovita.

Prva je plijenila pažnju izložena **povelja cara Ferdinanda II iz 1633. godine**, koja se čuva u Pomorskom i povijesnom muzeju hrvatskog primorja u Rijeci. Dokument se današnjim rječnikom može opisati kao “akreditacija”, odnosno priznanje kvalitete riječke gimnazije, kojom vrhovni

poglavar tadašnje države sve prerogative i slobostine riječke gimnazije izjednačuje s onima koje koriste svi članovi bilo kojih sveučilišta u Europi.

Drugi arhivski dokument bio je potpuni inventar riječke isusovačke knjižnice u kojem su knjige popisane po stručnim skupinama kako su bile smještene na policama. Inventar nam je za ovu prigodu posudio Državni arhiv u Rijeci. Ukupno je popisano 1.644 naslova i 2.570 svezaka knjiga. Ovo je jedini dokument na temelju kojega se može saznati koliko je knjiga isusovačke knjižnice do danas sačuvano, a za koje do sada znamo da postoje Sveučilišnoj knjižnici, Knjižnici sušačke gimnazije i Knjižnici teologije u Rijeci.

Izložba u vitrinama je započeta sa dvije knjige: onom najranije inventariziranom iz 1627. god. iz godine osnivanja, i onom najkasnije inventariziranoj iz 1977. god. iz godine objavivanja.

Ravnateljica Tomljanović i akademik Rukavina

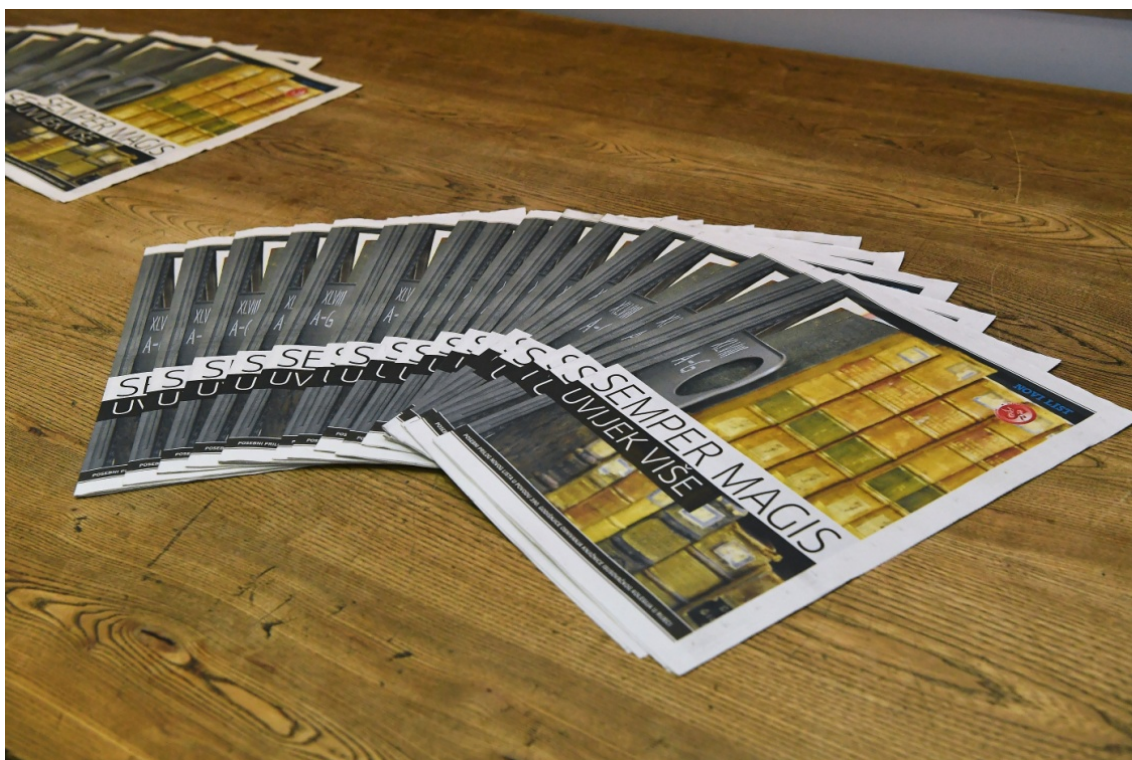

ranom iz 1773., iz posljednje godine postojanja knjižnice. Slijedili su ih izabrani primjerci po stručnim skupinama iz inventara, s naglaskom na riječke i hrvatske autore. Prikazani su udžbenici za kasnije studije filozofije i teologije, te na kraju udžbenici Nautičke akademije u Rijeci, osnovane nakon ukinuća reda, koju vodi riječki isusovac Franjo Ksaver Orlando. Na kraju je izloženo nekoliko knjiga sa zanimljivim ekslibrisima tj. navodima o vlasništvu, kao poziv na daljnja istraživanja sudbine ovih knjiga.

Zbog posebnih uvjeta prema kojima se mora čuvati ova građa, dokumenti i knjige su odmah vraćeni u zaštićene sefove i spremišta. Za sve zainteresirane pripremljena je mrežna/ virtualna izložba digitaliziranih naslovnica originala koju su gosti mogli pogledati na računalu u predvorju i koja će biti stalno dostupna na mrežnoj stranici www.svkri.uniri.hr.

Posebno izdanje Novog lista SEMPER MAGIS (Uvijek više)

Od 27. studenoga 2017. izložba je za građanstvo prenesena na plakatima i na Korzo. "Semper Magis" (Uvijek više) je publikacija koja prati cjelokupno obilježavanje 390. Obljetnice, poseban prilog Novog lista na 16 stranica koji je uredio veliki prijatelj riječke kulture Bruno Lonačarić.

